



Brussel, 23 mei 2023
(OR. en)

9616/23

RECH 190
EDUC 169
PI 77
DIGIT 96

RESULTAAT BESPREKINGEN

van: het secretariaat-generaal van de Raad

d.d.: 23 mei 2023

aan: de delegaties

nr. vorig doc.: 8827/23

Betreft: Wetenschappelijk publiceren op een hoogwaardige, transparante, open,
betrouwbare en rechtvaardige manier
- Conclusies van de Raad (goedgekeurd op 23 mei 2023)

Voor de delegaties gaan in de bijlage de conclusies van de Raad over wetenschappelijk publiceren op een hoogwaardige, transparante, open, betrouwbare en rechtvaardige manier, die de Raad tijdens zijn 3949e zitting, op 23 mei 2023, heeft goedgekeurd.

**CONCLUSIES VAN DE RAAD OVER WETENSCHAPPELIJK PUBLICEREN OP EEN
HOOGWAARDIGE, TRANSPARANTE, OPEN, BETROUWBARE EN
RECHTVAARDIGE MANIER**

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

HERINNEREND AAN

- zijn conclusies van 1 december 2015 over onderzoeksintegriteit¹, waarin het belang van open wetenschap als een instrument voor het versterken van wetenschappelijke integriteit en de belangrijke bijdrage van wetenschappelijke integriteit aan open wetenschap worden erkend;
- zijn conclusies van 27 mei 2016 over de transitie naar open wetenschap², waarin wordt onderkend dat open wetenschap de kwaliteit en de impact van wetenschap kan verbeteren, wat de samenleving ten goede komt;
- zijn aanbeveling van 5 april 2022 over bruggen bouwen voor doeltreffende Europese samenwerking in het hoger onderwijs³, waarin hij het belang onderstreept van steun voor proefprojecten met en het testen van opensourceoplossingen om gemeenschappelijke uitdagingen het hoofd te bieden en zo bij te dragen aan de interoperabiliteit, de digitale paraatheid, de datasoevereiniteit en de verantwoordelijkheid van stelsels voor hoger onderwijs;

¹ Doc. 14853/15.

² Doc. 9526/16.

³ PB C 160 van 13.4.2022, blz. 1.

- zijn conclusies van 10 juni 2022 over waarden en beginselen voor internationale samenwerking op het gebied van onderzoek en innovatie⁴, waarin hij open wetenschap aanmoedigt in een streven naar wederzijdse consolidatie en verspreiding van onderzoeksresultaten via kaders en strategieën die gericht zijn op open en onmiddellijke toegang tot wetenschappelijke publicaties, en het recht van onderzoekers steunt om hun resultaten en onderzoeksgegevens te publiceren, te delen, te verspreiden en openbaar te maken, onder meer via opleiding en onderwijs, en zich aan te sluiten bij vertegenwoordigende beroeps- of academische organisaties zonder te worden benadeeld door het stelsel waarin zij werken of door censuur of discriminatie;
- zijn conclusies van 10 juni 2022 over de beoordeling van onderzoek en de uitvoering van open wetenschap⁵ waarin de noodzaak wordt onderstreept van ongehinderde toegang tot en hergebruik van uit publieke middelen gefinancierde onderzoeksresultaten, publicaties en gegevens voor onderzoeksdoeleinden, en waarin ook de voordelen worden benadrukt van open wetenschap en van onmiddellijke open toegang tot onderzoekspublicaties en van meertaligheid voor bredere communicatie van onderzoeksresultaten;

Naar een open, rechtvaardig en duurzaam systeem van wetenschappelijk publiceren

1. HERINNERT ERAAN dat wetenschappelijk publiceren in tijdschriften momenteel het belangrijkste academische middel is om onderzoeksresultaten en nieuwe wetenschappelijke kennis te verspreiden; WIJST OPNIEUW OP het belang van een snellere transitie naar open wetenschap teneinde de kwaliteit, efficiëntie en impact van onderzoek te verbeteren door het bevorderen van de toegankelijkheid, diversiteit, herbruikbaarheid, reproduceerbaarheid en betrouwbaarheid van onderzoeksresultaten, en HERHAALT dat open toegang tot wetenschappelijke publicaties, met inbegrip van het hergebruik ervan, een van de kernelementen van open wetenschap is, en dat actie nodig is om ervoor te zorgen dat wetenschappelijk publiceren deze doelstellingen ondersteunen.

⁴ Doc. 10125/22.

⁵ Doc. 10126/22.

2. MERKT OP dat de digitale transitie, hoewel zij ook uitdagingen geeft, voor een brede waaier aan onderzoeksresultaten op alle gebieden – zowel op nationaal als op Europees niveau – kansen blijft bieden voor nieuwe methoden van efficiënt en doeltreffend wetenschappelijk publiceren zoals online-publicatietools, opslagplaatsen en platforms, maar dat het huidige systeem grotendeels gebaseerd is op bedrijfs- en operationele modellen die hun volledige digitaliseringspotentieel nog niet hebben ontplooid, met name met betrekking tot het steeds groeiende aantal steeds belangrijker onderzoeksresultaten zoals datasets, software en onderzoeksprotocollen; en ONDERSTREEPT het belang van investeringen in e-infrastructuur, digitale en innovatieve instrumenten en capaciteiten;
3. BENADRUKT dat wetenschappelijk publiceren essentiële beginselen van academische vrijheid, wetenschappelijke integriteit en wetenschappelijke excellentie, maximale toegankelijkheid en herbruikbaarheid van onderzoeksresultaten, alsook onderzoeksgemeenschappen en hun transdisciplinaire samenwerking moeten ondersteunen, en ONDERSTREEPT dat de wetenschappelijke praktijken ter waarborging van reproduceerbaarheid, transparantie, uitwisseling, accuratesse en samenwerking belangrijke middelen zijn om een publicatiesysteem tot stand te brengen dat inspeelt op de uitdagingen van democratische, moderne en gedigitaliseerde samenlevingen; WIJST EROP dat onmiddellijke en onbeperkte open toegang de norm moet zijn bij het publiceren van onderzoek dat ten dele of volledig uit publieke middelen is gefinancierd, met transparante prijzen die in verhouding staan tot de publicatiediensten en waarbij de kosten niet door individuele auteurs of lezers worden gedekt;

Diversiteit ondersteunen en kansengelijkheid waarborgen bij wetenschappelijk publiceren

4. ERKENT dat de publicatiepraktijken per vakgebied verschillen, en BENADRUKT dat sommige publicatieformaten, zoals monografieën, boeken en langetekstformaten, met name in de sociale en geesteswetenschappen, verder moeten worden ondersteund, dat open toegang tot publiceren moet worden bevorderd, dat verschillende formaten naast elkaar moeten kunnen bestaan, en dat in verschillende talen gepubliceerd moet worden;

5. NEEMT ER NOTA VAN dat het huidige systeem van wetenschappelijk publiceren wordt beheerd door verschillende profit- en non-profitorganisaties, en ONDERKENT met bezorgdheid dat de stijgende kosten van betaalmuren voor toegang tot wetenschappelijke publicaties en voor wetenschappelijk publiceren ongelijkheden veroorzaken en onhoudbaar worden voor publieke onderzoeksfinanciers en -instellingen – die verantwoordingsplichtig zijn voor de besteding van publieke middelen – waardoor de beschikbare middelen voor onderzoek afnemen;
6. BENADRUKT het belang van non-profit wetenschappelijke publicatiemodellen met open toegang waarbij geen vergoedingen worden gevraagd van auteurs of lezers en auteurs hun werk kunnen publiceren zonder te moeten voldoen aan financierings- of institutionele selectiecriteria; NEEMT ER NOTA VAN de verscheidenheid aan modellen die niet gebaseerd zijn op aangerekende kosten voor de verwerking van artikelen of soortgelijke tarieven per gepubliceerd artikel, en BENADRUKT dat het belangrijk is de ontwikkeling van dergelijke modellen onder leiding van publieke onderzoeksinstellingen te ondersteunen;
7. BENADRUKT dat het van essentieel belang is situaties te vermijden waarin onderzoekers eerder door financiële mogelijkheden dan door kwaliteitscriteria beperkt worden in hun keuze van publicatiekanaal en waarin de toegang tot onderzoekspublicaties wordt beperkt door betaalmuren; VERHEUGT ZICH OVER coördinatie binnen de EU en met mondiale partners om kanselijkheid bij het wetenschappelijk publiceren te ondersteunen, rekening houdend met de Unesco-aanbeveling inzake open wetenschap⁶;

Vertrouwen vergroten en ervoor zorgen dat wetenschappelijk publiceren op een hoogwaardige, transparante en integere manier gebeurt

8. ONDERSTREEPT dat academische vrijheid het recht omvat om vrij onderzoeksvragen te definiëren, theorieën te kiezen en te ontwikkelen, empirisch materiaal te verzamelen, academische onderzoeksmethoden te gebruiken, algemeen aanvaarde wijsheden in twijfel te trekken en nieuwe ideeën aan te dragen, en het recht inhoudt om de resultaten daarvan te delen, te verspreiden en te publiceren, onder meer door middel van opleiding en onderwijs, en BENADRUKT dat elke beperking van deze praktijken een bedreiging vormt voor de academische vrijheid en de wetenschappelijke integriteit;

⁶ [UNESCO Recommendation on Open Science - UNESCO Digital Library](#).

9. BENADRUKT dat rigoureuze peerreview essentieel moet blijven bij het wetenschappelijk publiceren, waarbij onderzoekers de verantwoordelijkheid nemen voor de peerreview en deskundig advies verstrekken in redactieraden, zodat het naleven van wetenschappelijk normen, de geldigheid en de kwaliteit van het onderzoek kunnen worden gegarandeerd; BENADRUKT dat er via peerreview blijvend voor gezorgd moet worden dat wetenschappelijke integriteit en het vertrouwen in de wetenschap worden opgebouwd en gehandhaafd, onder meer door het intrekken van ongeldige publicaties; ERKENT dat het systeem van peerreview momenteel met verschillende uitdagingen wordt geconfronteerd, zoals een toename van het aantal indieningen en review-moeheid bij beoordelaars; ONDERSTREEPT dat transparantie via open peerreviewpraktijken moet worden bevorderd en dat onderzoekers moeten worden erkend en beloond voor peerreview;
10. BENADRUKT dat reproduceerbaarheid een essentieel kenmerk is van onderzoekskwaliteit, dat nauw samenhangt met wetenschappelijke transparantie en integriteit, en dat een gebrek aan reproduceerbaarheid negatieve gevolgen kan hebben voor de wetenschappelijke vooruitgang en het vertrouwen in de wetenschap;

Volgende stappen

Randvoorwaarden

11. MOEDIGT de lidstaten en de Commissie AAN meer steun te verlenen aan de ontwikkeling in Europa van op elkaar afgestemde institutionele en financieringsbeleidsmaatregelen en -strategieën met betrekking tot profit- en non-profitmodellen voor open toegang tot wetenschappelijk publiceren in meerdere formaten, zonder kosten voor auteurs of lezers, en routekaarten of actieplannen vast te stellen en uit te voeren voor een aanzienlijke uitbreiding van dergelijke publicatiemodellen;

12. IS ERMEE INGENOMEN dat een aantal lidstaten in hun nationale wetgeving secundaire publicatierechten inzake auteursrechten heeft ingevoerd, waardoor open toegang tot wetenschappelijk publiceren date ten dele of volledig uit publieke middelen is gefinancierd, mogelijk wordt; MOEDIGT de Commissie AAN om, in het kader van EOR-actie 2 van de EOR-beleidsagenda 2022-2024, op EU-niveau maatregelen voor te stellen die gericht zijn op het wegnemen van belemmeringen voor de toegang tot en het hergebruik van resultaten van onderzoek dat uit publieke middelen is gefinancierd, alsook van publicaties en gegevens voor onderzoeksdoeleinden, waarbij de toestemming van de auteur steeds gewaarborgd wordt; VERZOEKT de lidstaten hun nationale beleid en richtsnoeren inzake open toegang te actualiseren zodat wetenschappelijk publiceren onmiddellijk openlijk toegankelijk worden onder open licenties, en de beginselen toe te passen van FAIR (vindbaar, toegankelijk, interoperabel en herbruikbaar) en van "zo open als mogelijk, zo gesloten als nodig" op onderzoeksgegevens, rekening houdend met de OESO-aanbeveling betreffende toegang tot gegevens van onderzoek dat uit publieke middelen is gefinancierd⁷;
13. BENADRUKT dat de onderzoekscultuur moet veranderen: diverse onderzoeksactiviteiten moeten worden erkend met als overkoepelende doelstellingen maximale kwaliteit en onderzoeksimpact; IS in dit verband INGENOMEN MET de activiteiten van de "Coalition for Advancing Research Assessment" (CoARA); en MOEDIGT AAN tot een nauwe dialoog tussen de belanghebbenden, de lidstaten, de Commissie en de geassocieerde landen over de hervorming van de onderzoeksbeoordeling, in coördinatie met mondiale partners;
14. MERKT OP dat het gebrek aan gegevens en betrouwbare informatie over de stand van het wetenschappelijk publiceren, inclusief inzake kosten en bibliometrische gegevens, de ontwikkeling, uitvoering en beoordeling van beleid inzake open toegang belemmert en de positie van de lidstaten en onderzoeksinstellingen bij onderhandelingen met commerciële uitgeverij verzwakt; ERKENT dat er in het kader van de Europese openwetenschapscloud (EOSC) momenteel stappen worden gezet wat betreft het monitoren van de vooruitgang richting open wetenschap op basis van nationale monitoring en gemeenschappelijke kwalitatieve en kwantitatieve indicatoren; MOEDIGT de lidstaten en de Commissie AAN deze ontwikkelingen te versnellen en de versnippering van monitoringinitiatieven te verminderen door de monitoring van open wetenschap op te nemen in het monitoringmechanisme van de EOR, en ervoor te zorgen dat de monitoringgegevens in overeenstemming zijn met de FAIR-beginselen;

⁷ [Recommendation of the OECD Council concerning Access to Research Data from Public Funding - OECD.](#)

Capaciteiten: infrastructuur en vaardigheden

15. BLIJFT de lidstaten aanmoedigen steun te verlenen aan het proefproject van Open Research Europe (ORE) met een collectieve, grootschalige, non-profit dienst van openbaar nut voor wetenschappelijk publiceren met open toegang, en andere thematische en nationale non-profit-platforms en -modellen voor publiceren met open toegang te bevorderen en te ondersteunen, waarbinnen onderzoekers kunnen rekenen op hoogwaardige publicatiediensten, en die, waar mogelijk en geschikt, op Europees niveau met elkaar verbonden zijn met het oog op een grotere capaciteit, efficiëntie, bruikbaarheid en kosteneffectiviteit;
16. MOEDIGT de lidstaten en de Commissie AAN te investeren in interoperabele non-profit-infrastructuren voor het publiceren, op basis van opensourcesoftware en open normen, en deze te bevorderen, teneinde lock-in van diensten en gesloten, bedrijfseigen systemen te vermijden, en deze infrastructuren te verbinden met de Europese openwetenschapscloud;
17. MOEDIGT de lidstaten en de Commissie AAN om wederzijdse leeractiviteiten op het gebied van peerreview te ontwikkelen, waarbij aandacht wordt besteed aan de beginselen en praktijken, aan hoe transparantie kan worden bevorderd en hoe peerreviewactiviteiten bij de beoordeling van onderzoekers kunnen worden erkend en beloond;
18. MOEDIGT de lidstaten en de Commissie AAN maatregelen te nemen ter bevordering van institutionele capaciteitsopbouw en om de kennis van onderzoekers over intellectuele-eigendomsrechten en de waarde ervan te vergroten, met inbegrip van de gevolgen van de overdracht van auteursrechten van auteurs aan uitgevers en het belang van het strategisch beheer van de intellectuele eigendom van onderzoekers voor het faciliteren van onmiddellijke en onbeperkte open toegang tot wetenschappelijke publicaties;
19. VERZOEKT de lidstaten en de Commissie hun beleid en aanbevelingen inzake open toegang en open wetenschap af te stemmen op het Pact voor onderzoek en innovatie in Europa⁸ en de Europese gedragscode voor wetenschappelijke integriteit van de Europese Federatie van Academies van Wetenschappen en Geesteswetenschappen (ALLEA)⁹, en BENADRUKT dat het daarbij van essentieel belang is opleidingen en materialen te ontwikkelen die onderzoekers ondersteunen bij hun inspanningen om de beginselen van open wetenschap toe te passen, waarbij wordt gewaarborgd dat hoge normen voor wetenschappelijke integriteit worden nageleefd;

⁸ PB L 431 van 2.12.2021, blz. 1.

⁹ [ALLEA-European-Code-of-Conduct-for-Research-Integrity-2017.pdf](#).

20. VERZOEKT de lidstaten om, in samenwerking met de Commissie, het probleem van uitbuitende publicatiepraktijken systematisch aan te pakken en opleidingen over verantwoorde, open en ethische publicatiepraktijken voor studenten en onderzoekers in alle loopbaanstadia te bevorderen en te ondersteunen zodat zij de nodige vaardigheden en competenties verwerven, en te zorgen voor adequate opleidingen en bewustmaking over uitbuitende, twijfelachtige, bedrieglijke en slechte publicatiepraktijken en de negatieve gevolgen daarvan voor de betrouwbaarheid van onderzoek.
-